భూతద్దం

అర్ధరాత్రి వీధిలో రిక్షా ఆగిన చప్పుడుకి తల్లీకూతుళ్లిద్దరూ ఆత్రుతగా కిటికీలోంచి చూసేరు. రిక్షాదిగి తూలుతూ నడిచివస్తున్న వ్యక్తిని పోల్చి గబగబా తలుపు తీసి మెట్లు దిగి యిద్దరూ చెరొకవైపూ సాయంపట్టి లోపలికి తీసుకువచ్చేరు.

భారతికి లోలోపల భయంగా ఉంది. ఇరుగు-పొరుగు ఎవరైనా చూస్తున్నారేమోనని. అంతటా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. అందరిళ్ళల్లో అప్పటికే లైట్లార్పేసి వున్నాయి. ఎవరూ చూడ్డం లేదని గమనించి తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చుకుంది.

అన్నపూర్ణకి దుఃఖం ముంచుకొస్తోంది.

"ఏమిటండీ యిది?" అంది ఏడుపు గొంతుకతో.

"ఎప్పుడూ వున్నదేగా అమ్మా!" అంది భారతి నిర్లిప్తంగా.

మంచం మీద అస్తవ్యస్తంగా పడుకున్న రామలింగంని "ఏవండీ. భోంచేస్తారా?" అని ఆవిడ అడగలేదు.

"నాన్నా. భోంచెయ్యండి." అని భారతికూడా అనలేదు.

ఇద్దరికీ తెల్సు అతనలా తాగొచ్చేక చచ్చినా భోంచెయ్యడని! లోలోపల దుఃఖిస్తున్న తల్లిని ఎలా ఓదార్చాలో తెలియక ఒకసారి ఆమెవైపు జాలిగాచూసి, తర్వాత తన జాగాలొకొచ్చి పడుకుంది. పడుకుందన్న మాటేగాని, నిద్రరాక ఆమె కళ్లు మంట పెడ్తున్నాయి. ఆలోచనలు కుమ్మరి పురుగుల్లా మనసుని దొలిచేస్తున్నాయి.

నాన్న ఎందుకిలా తయారయ్యేడు? అమ్మనిజంగా చాలామంచిది. ఎప్పుడూ ఎదురు జవాబు చెప్పి ఎరగదు. ఇది లేదు అది లేదు - అని సాధించదు. ఉన్నదాంట్లోనే క్లుప్తంగా గడుపుకొస్తుంది! అయినా ఈ పాడు వ్యసనం వల్లనే నాన్నకి వున్నవుద్యోగం కూడా ఊడింది. ఊర్నిండా అప్పులు! ఎక్కడా తలెత్తుకోలేక... ఎవరు? నాన్నకేం. హాయిగా తలెత్తుకు తిరుగుతున్నాడు. "షేమ్‌లెస్ పీపుల్ ఆర్ ఆల్వేజ్ హేపీ!" మధ్యన తను... అమ్మ... తలెత్తుకోలేక, ఎవరింటికి వెళ్ళలేక, సిగ్గుతో చితికిపోతున్నారు! ఇంత వయసు వస్తేమాత్రం ఏం లాభం? బుద్ధి, జ్ఞానం లేకపోయేక!...

ఆమె మనసంతా దిగులుతో నిండిపోయింది. పోనీ తనకైనా ఉద్యోగం వస్తే బాగుణ్ణు. తను బి.ఎ. పాసయింది. మొన్ననే యింటర్వ్యూకెళ్ళి వచ్చింది. ఇంటర్వ్యూ బాగానే చేసింది. ఈ వుద్యోగమైనా తనకొస్తే బాగుండును. తల్లిని, చెల్లెళ్ళని, తమ్ముళ్ళని ఆదుకోవచ్చు. బాధ్యత మొయ్యాల్సిన తండ్రి బుద్ధి తక్కువగా ప్రవర్తిస్తూ బరువు దించుకోవాలని చూస్తున్నాడు. తన అర్థంలేని తాగుడుకి, బాధ్యతల బరువుకి అనవ సరంగా ముడివేసి, "ఈ బాధల్ని మర్చిపోవడానికే తాగుతున్నా"నని సమర్థించు కుంటున్నాడు. ఇంకా గట్టిగా అడిగితే పెద్దపెద్ద కేకలు వేసి, ఇంట్లో

అందర్నీ తన్నినంత పనిచేసి ఆఖరికి, 'నేను ఏమీ చేతకాని వాడ్ని. చేతకానివాడ్ని. ఇంత విషం యిచ్చేయండి చచ్చిపోతాను. నాపీడ విరగడయిపోతుంది'' అని భోరున ఏడుస్తాడు. ఛీ. అసలు మగాడు అలా ఏడవడం చూస్తే పరమ అసహ్యం వేస్తుంది!

దిగులుతో శుష్కించిన శరీరం. పీక్కుపోయిన దవడలు, లోతుకు పోయిన కళ్లు. ఆలోచనల్ని తాత్కాలికంగా దూరం చేసుకుని నిద్రలోకి జారుకున్న అమ్మని చూస్తే కడుపు తరుక్కుపోయింది భారతికి.

ఈ సమాజంలో ఎంతమంది తల్లులు యిలాంటి మూగ వేదన అనుభవిస్తున్నారు? ఎంతమంది అబలలు ఎవ్వరికీ వినపడని అరణ్య రోదనలు చేస్తున్నారు? ఆలోచనలతో తలంతా బరువెక్కి తలనొప్పి మొదలయింది. అప్పుడు ఆమెకి ఊహాలోకం కళ్ళముందు కదిలింది. ఆ లోకం ఎంత అందంగా వుంటుంది! (అది ఊహాలోకం కాబట్టి)...

అనురాగం అందించే భర్త, ముత్యాల్లాంటి పిల్లలు, స్వర్గాన్ని మరపింపజేసే సంసారం... ఇవన్నీ ఆమె వూహల్లో ఎప్పుడూ మెదుల్తూ ఉంటాయి. అవి ఊహలని, ఊహలు వాస్తవానికి చాలాచాలా దూరంగా ఉంటాయని, మధ్య తరగతి కుటుంబంలో ఒక చేతకాని తండ్రికీ, అభం - శుభం తెలియని తల్లికీ పుట్టిన ఆమెకి బాగా తెల్సు. అన్నీ తెల్సినా ఆమె ఆ అందమైన ఊహల్ని మనసారా ఆహ్వానిస్తుంది. ముఖ్యంగా మనసు పాడయిపోయినప్పుడు బలవంతంగా ఆ ఊహల్ని ఆహ్వానించి వాటిలో మునిగి తేలుతూ తన్నుతాను మర్చిపోతుంది. అందమైన ఊహలు ఆమె మనసుకి ప్రశాంతత చేకూరుస్తాయి. అలా రోజూ ఒక్కసారయినా ఊహల్లో తేలిపోతూంటేగాని ఆమె మనసు తేలికవదు. మనసుకి ఎంతో తృప్తినీ, ఉల్లాసాన్నీ కలుగజేసే ఆ ఊహలంటే ఆమెకి చాలా ఇష్టం. అవి వాస్తవానికి దూరంగా ఉంటే వుండుగాక! ఒక దివ్య ఔషధంలా పనిచేసి మనసుని సంతోషపర్చే శక్తి వాటికి వున్నప్పుడు వాటిని తనెందుకు వదులు కోవాలి?!...

తేలికయిన మనసుతో ఆమె మెల్లిగా నిద్రలోకి జారుకుంది.

★ ★ ★

అన్నపూర్ణ వంటింట్లో పూజచేస్తున్నది. పెరట్లో నూతిదగ్గర భారతి అంట్లు తోముతున్నది. రామలింగం పెరట్లోకి వచ్చేడు. కూతురిని చూడగానే ఆ విషయం జ్ఞాపకం వచ్చి అతని ముఖం సంతోషంతో వెడల్పయింది. దగ్గరగా వచ్చి యిటూ-అటూ చూసి ఎవ్వరూ లేరని నిర్ధారించుకుని.

"భారతీ!'' అని పిల్చేడు.

తలెత్తి చూసింది భారతి. రాత్రి అలా తాగొచ్చినందుకు బాధపడ్తున్న సూచనలేవీ ఆ ముఖంలో కనబడ్డంలేదు. చిన్నగా నిట్టూర్చింది.

"ఏమిటినాన్నా?''

అబ్బే. ఏం లేదు. మొన్న నువ్వు ఇంటర్వ్యూ కెళ్ళేవు చూసేవా అతను నాకు తెల్సినవాడేలే. నిన్న నేనతన్ని కలిసేను. అవునూ. యింతకీ నువ్వు యింటర్వ్యూ ఎలా చేసేవమ్మా?''

ఇంటర్వ్యూ చేసినాయన నాన్నకి తెల్సు అనేసరికి ఆమె ఆశలకి కొత్త వూపిరి వచ్చింది.

"బాగానే చేసేనునాన్నా!" అంది సంభ్రమంగా.

"ఏం లేదు. నేను వెళ్ళి నీ సంగతి చెప్పేననుకో. నువ్వుకూడా ఓమాటు అతన్ని కల్సుకో. ఎందుకైనా మంచిది."

"నేనొక్కర్తినే ఎలా వెళ్ళను నాన్నా? మీరూ రండి."

"అబ్బే. నేనెందుకు? ఈరోజుల్లో ఆడపిల్లలు ఒక్కళ్లు వెళ్ళి అడిగితేనే సులభంగా ఉద్యోగాలు దొరుకుతాయి!"

"అంటే?!" గిన్నెలు కడుగుతూ తండ్రి మాటల్లోని సూచనని గమనించి అతని కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూసింది.

"ఏమిటే వెధవ సందేహాలూ, నువ్వూనూ! ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగం దొరకడం మాటలను కున్నావా? కాళ్లా - వేళ్లా పడితేగాని ఉద్యోగాలు రావు. లంచం యిచ్చుకునే స్థితిలో మనం లేనప్పుడు స్వయంగా ప్రాధేయపడకపోతే ఉద్యోగం నీ కాళ్లదగ్గరకి వచ్చేస్తుందనుకున్నావా?" ధుమధుమలాడ్డం మొదలెట్టాడు.

భారతికి తండ్రిమాటల కర్థం చూచాయగా తెల్సింది. గుండెలు దడ దడలాడేయి. అయినా ఉద్యోగం దొరకడం ఎంతోకష్టం అని తెల్సిన ఈ పెద్దమనిషి మరి తన ఉద్యోగం ఎందుకు చేజేతులా పోగొట్టుకున్నాడో?!

"వేసిన ఎరువులు ఎంత కంపు కొట్టినా పూచే పువ్వులు అందంగా ఉంటేచాలు. అందమైన పువ్వులు చూసి సంతోష పడ్తారే తప్ప వాటికి ఎలాంటి ఎరువు వేసేరో ఎవరూ సాధారణంగా అడగరు!" అనేసి అక్కడ్నుంచి విసవిసా వెళ్లిపోయేడు రామలింగం.

ఆమెకిప్పుడు పూర్తిగా అర్థమయిపోయింది.

తల్లి దేవుడిగదిలో వుంది కాబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే ఈ పాటికి ఎంతో రాద్ధాంతం జరిగేది. కాని... కాని... ఇప్పుడేమిటి చెయ్యడం? ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో తనకి ఉద్యోగం చాలా అవసరం. ఉద్యోగం కోసం తండ్రి చెప్పినట్లు చెయ్యడమే మంచిపనా! అసలు అక్కడికి వెళ్లకపోతేనో! వెళ్ళకపోతే ఉద్యోగం ఎలా వస్తుంది? ఉద్యోగంకావాలి. ఎలా? ఈ సమస్యని ఎలా పరిష్కరించుకోవడం?

తనలాంటి ఆడపిల్లలకి ఉద్యోగం ఒక సమస్య. కట్నం ఒక సమస్య. పెళ్ళి ఒక సమస్య. కాపురం ఒక సమస్య. అసలు జీవితమే పెద్ద సమస్య.

ఆ ఆఫీసర్ని తల్చుకుంటేనే వళ్లుగగుర్పొడుస్తోంది. అతను తనని రమ్మన్నాడా? ఈ మగాడి దృష్టిలో ఆడది ఎంత లోకువ అయిపోయింది! అతగాడి పనిపట్టాలి. అక్కడికి వెళ్లి అతని అంతు తేల్చేయాలి. ఒకవేళ తనకి ఉద్యోగం రాకపోయినా ఫర్వాలేదు. కాని వాడు "అమ్మ బాబోయ్, ఛస్తే మరెప్పుడూ ఏ ఆడపిల్లజోలికీ పోకూడదు" అని లెంపలేసుకునేలా చెయ్యాలి. చెక్కుచెదరని ఆత్మ విశ్వాసాన్ని, తగినంత సమయస్ఫూర్తిని యిమ్మని భగవంతుడ్ని మనసులోనే వేడుకుంది.

ఒక దృఢాభిప్రాయానికొచ్చిన దాన్లా ఆమె లేచింది.

మారుతున్న ఈ సమాజంలో తనలాంటి ఆడపిల్లలకి యిలాంటివి అసలు సమస్యలే కావు

అన్నట్టు చెయ్యాలి. ప్రతీ ఆడపిల్లా ధైర్యంగా ముందడుగు వెయ్యాలి. కుందేలు పిల్లలా కాకుండా సివంగి పిల్లలా ముందుకురకాలి.

స్నేహితురాలి దగ్గరకి వెళ్లొస్తానని తల్లితో చెప్పి బయలుదేరింది. తండ్రి యిచ్చిన అడ్రసు కాగితం హేండ్‌బేగ్‌లో వేసుకుంది. దాంతోపాటు కారంపొడి పొట్లం, ఒక బ్లేడు, రెండు పెద్దసూదులు కూడా బేగ్‌లో వేసుకుంది. యుద్ధానికెళ్తున్న సైనికుడిలా వుంది ఆమె మనఃస్థితి. ఎలాంటి పరిస్థితికైనా సిద్ధపడే వెళ్తోంది. దేవుడి మీద నమ్మక ముంది తనకి. తను ఓటమిని ఎంతమాత్రం అంగీకరించదు!

★ ★ ★

బజ్జర్ నొక్కింది. ప్యూన్ తలుపుతీసేడు. "ఆఫీసరుగారు మేడమీద ఉన్నారు. వెళ్లండి" అన్నాడు ఎగాదిగా చూస్తూ. ధైర్యం- భయం చిత్రంగా యుద్ధం చేస్తున్నాయి ఆమె మనసులో. ఒక్కొక్క మెట్టూ ఎక్కుతుంటే భారతికి తనగుండె చప్పుడు తనకే గట్టిగా వినిపిస్తోందనిపించింది.

"రా! కూర్చో." అతని ముఖం ప్రశాంతంగా ఉంది.

పులికి ఆహారం అవబోతున్న మేకపిల్లలా ఉంది ఆమె పరిస్థితి.

"నీ పేరు... భారతి కదూ. నువ్వు... రామలింగంగారి అమ్మాయివేనా?" ఆమెనే గుచ్చిచూస్తూ అడిగేడు రాజశేఖరం.

అవునన్నట్టు నెమ్మదిగా తలూపింది భారతి. ఎంత ధైర్యం తెచ్చుకుందామన్నా అదేమిటో ఆమె గుండె దడదడ లాడుతోంది. పెదవులు సన్నగా వణుకుతున్నాయి. వళ్లంతా చిరుచెమటలు పట్టేయి. పైన సీలింగుఫాను తిరుగుతున్నా ఉక్కపోస్తున్నది.

రాజశేఖరం ఆమె ముఖంలోకి తదేకంగా చూడసాగేడు. భారతి అతన్ని చూడ్డం లేదు. కొద్దిగా తలవంచుకుని కూర్చుంది. అతన్ని మాటల్తో ఎలా కడిగెయ్యాలో, ఈ దెబ్బతో అతనిలాంటివాళ్లు మరెప్పుడూ ఏ ఆడపిల్ల జోలికీ పోకుండా బాగా బుద్ధి చెప్పడానికి ఎలాంటి డైలాగులు ఉపయోగించాలో ఆలోచిస్తోంది. ఆమె కళ్ళముందు ఉద్యోగం కోసం వచ్చిన ఆడపిల్లల శీలాన్ని అపహరించిన ఎంతో మంది ఆఫీసర్ల ఉదంతాలు కదుల్తున్నాయి. ఆమె చెవుల్లో, ఉద్యోగం అనే ఆధారం కోసం ఈ ద్విపాద పశువుల కామతృష్ణకి బలైపోతూ, చావలేక, బ్రతకలేక, ఛస్తూ - బ్రతుకుతున్న ఎంతోమంది అబలల ఆర్తనాదాలు మార్మోగుతున్నాయి. అతనిని చూస్తుంటే వళ్లు మండిపోతోంది భారతికి. పైకి ఎంత నెమ్మదిగా వున్నాడు! ఏం ఎరగనట్టు ఆ మొహం వాడూనూ. పైకి ఏం ఎరగనట్టుండే వాళ్లే కొంపలు కూల్చేరకాలు! ఇతగాడు నన్ను రమ్మన్నాడా? లేకపోతే... తన తండ్రే ఒకవేళ యితనికి "కీ" యిచ్చేడా? ఏమో! తన తండ్రికూడా యిలాంటి సుగుణాకర చక్రవర్తే! ఏం ఎరగనట్టు కాగితాల్లో తలదూర్చి ఏదో సరసర వ్రాసేసుకుంటున్న అతన్ని చూస్తూంటే ఆమెకి అరికాలి మంట నెత్తికెక్కుతోంది. అయినా తమాయించుకుంటూ అంది.

"సార్! నాకెలాగైనా ఉద్యోగం వచ్చేలా చూడండి సార్!"

అతను కుర్చీలో ఏమాత్రం కదిలినా, లేచి తన దగ్గరకొస్తాడేమోనని భయంతో ఆమె చిగురుటాకులా వణికిపోతోంది. ఎంతో ధైర్యంతో ఎదుర్కొందామని వచ్చింది. తీరా... యిప్పుడిలా నీరుగారిపోతోంది. ఆమె మనసులోని ఆలోచనలు శరవేగంతో పరుగెడుతున్నాయి...

అతను లేచి తన దగ్గరకొస్తాడు. భుజంమీద చెయ్యివేస్తాడు. తను వణికిపోతుంది. అదోలా నవ్వుతాడు. తను అసహ్యంగా చూస్తుంది. కౌగిలించుకుని ముద్దుకోసం తిప్పుకుంటాడు. తను విదిలించి కొడ్తుంది. అతను రెచ్చిపోతాడు. చరచరా ఆ వెనకగదిలోకి లాక్కెళ్ళిపోయి... తనని బలవంతంగా... అబ్బ... వూహించుకుంటుంటే విపరీతమైన భయం వేస్తుంది. అంతా అయిపోయేక తను ఏడుస్తుంది. మొత్తు కుంటుంది!... సడన్‌గా తన బ్యాగ్ జ్ఞాపకం వచ్చింది. నో, అలా జరగడానికి వీల్లేదు. అసలు అతను దగ్గరగా వచ్చి భుజంమీద చెయ్యంటూ వేస్తే తను ఊరుకుంటుందా పిరికి పందలా? ఛ. అలా ఎన్నటికీ సాగదు. వెంటనే అతనిక్కనబడకుండా మెరుపులా తన బ్యాగ్‌లోంచి రక్షణాయుధాల్ని తీసి అతనిమీద ప్రయోగిస్తుంది! ముందుగా ఏది? సూదులే సులభం. గట్టిగా గుచ్చెయ్యాలి. ఆపైన బ్లేడు. తర్వాత కారం... లేదు ముందే కారం కళ్లల్లో పోసెయ్యాలి. కాదు... .... కాదు...

రాజశేఖరం కాల్తున్న సిగరెట్టుని ఏష్‌ట్రేలో పడేసి లేచేడు. భారతికి భయంతో రోమాలు నిక్కబొడుచుకున్నాయి. తనెంత పొరపాటు పని చేసింది! పులిబోనులో అడుగుపెట్టేక పులి "తినదు" అని అనుకోవడం ఎంత అవివేకం! తనసలు రాకపోవల్సింది...

అతని ప్రతీ చర్యని చురుకుగా గమనించడం మొదలెట్టింది. ముంగిస పాముని చూసినట్లు చూస్తున్నది. రాజశేఖరం బార్లా తీసివున్న తలుపుల్ని దగ్గరకు వేసివచ్చేడు.

"మీ నాన్న... నిన్ను... పంపేడు కదూ..." హఠాత్తుగా అన్నాడు.

తెల్లబోతూ చూసింది భారతి.

"మీరు రమ్మన్నారట..." అంది.

"అలా అని మీనాన్న చెప్పేడు నీతో. అవునా?"

అవునన్నట్టు తలూపింది.

"చూడు భారతీ! మీనాన్న నాతో ఏం చెప్పేడో తెలుసా?"

చెవులు రిక్కించుకుని వింటున్నది భారతి.

"రేపు మా అమ్మాయిని మీదగ్గరకు పంపిస్తాను. తన నుంచి మీక్కావల్సినదేది తీసుకున్నా నాకభ్యంతరం లేదు. కాని మీరెలాగైనా తనకి ఉద్యోగం యివ్వాలి- అన్నాడు నాచేతులు పట్టుకుని."

"ఓహ్!" చెవులు మూసుకుంది గట్టిగా.

"మా నాన్న... మీకు ముందునించీ తెలుసా?"

"తెలీదు. మీనాన్నలాంటి వాళ్లుంటారని కూడా అనుకోలేదు. ఉద్యోగం కోసం కన్నకూతుర్ని

'ఎర'గా వేద్దామనుకునే కుత్సిత స్వభావం గల మీనాన్నలాంటి వాళ్లని చూడ్డం యిదే మొదటిసారి కూడా!"

దగ్గరగా వచ్చేడు రాజశేఖం.

"భారతీ! నువ్వు ఎంత భయపడ్తున్నావో నీ ముఖమే చెప్తున్నది. వచ్చిన దగ్గర్నుంచీ నిన్ను గమనిస్తున్నాను. నీ ముఖాన పట్టిన చెమట్లు, వణుకుతున్న చేతివేళ్లు, నీ భయాన్ని స్పష్టంగా ఋజువు చేస్తున్నాయి. ఉద్యోగం యిస్తామని ఆశపెట్టి ఆడపిల్లల శీలాన్ని అపహరించే దౌర్భాగ్యులు ఈ సమాజంలో వున్నంతకాలం, నీ తండ్రిలాంటి చేతకానివాళ్లు, పరాన్నభుక్కులు కూడా ఈ సమాజంలో ఉంటారు. నువ్వు భయ పడ్డంలో అసహజం ఏమీలేదు.

"కాని ఒక్క విషయం భారతీ! నేను... అలాంటివాడ్ని కాను. టాలెంటుని బట్టి ఉద్యోగార్హతని బట్టి ఉద్యోగం ఇస్తాను. నువ్వు భయపడకు. నిర్భయంగా - నిశ్చింతగా వుండు. నువ్వు యింటర్వ్యూ బాగా చేసేవు. ఈ ఉద్యోగం నీకు యిస్తున్నాను. కాని ఒక్కమాట..." అతను ఆగేడు. భారతి ఊపిరి బిగపట్టి వింటున్నది.

"మానసిక విలువల్ని పెంపొందించుకుని "మనిషి"గా బ్రతకమని కుత్సితంగా ఆలోచించవద్దని మీనాన్నతో నేను చెప్పేనని చెప్పు." గంభీరంగా అన్నాడు.

★ ★ ★

(ఆంధ్రపత్రిక, వీక్లీ; 1-7 ఆగష్టు 1986)